

حقوق و علوم قضایی

مروری بر سرقت از منظر فقه، حقوق و قانون مجازات اسلامی

پریسا فدائی میلانلو*^۱

۱- دانشجوی کارشناسی رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه حکیم سبزواری

خلاصه

سرقت در علم حقوق از مباحث حقوق جزاء اختصاصی است. این جرم به علت گستردگی به انواع مختلفی که هر کدام شرایط خاص و مجازات مخصوص به خود را دارد تقسیم‌بندی شده است که عبارت‌اند از: سرقت ساده، سرقت منجر به تهدید، سرقت در شب و نظایر آن نام برد. در ضمن برای مبارزه‌ی مؤثر با جرم سرقت، برخی از اعمال مرتبت با این جرم نیز در نظام‌های حقوقی مختلف واجد وصف مجرمانه شناخته شده‌اند. این پژوهش ضمن بررسی مواد مربوط به سرقت و ربودن مال غیر و تعریف هر یک از آنها، تلاش کرده است تا بابتیان تفاوت بین سرقت و ربودن مال غیر، موارد ابهام را برطرف نموده و به بیان این پرسش پردازیم که ارکان تشکیل‌دهنده جرم سرقت چیست و آیا بایستی در تعریف آن قید به‌طور پنهانی را اخذ نمود یا خیر؟

کلمات کلیدی: سرقت، فقه، قانون مجازات اسلامی، حقوق.

مقدمه

جرم سرقت و برخی از جرائم مرتبط با آن در فصل پنجم از قانون مجازات عمومی مورد حکم قرار گرفته بود (مواد ۱۱۱ تا ۱۸۱). علاوه بر این در قوانین متفرقه نیز انواع مختلفی از سرقت‌های خاص از قبیل سرقت مسلحانه از منازل، سرقت از بانک‌ها مورد پیش‌بینی قرار گرفته بود. در نظام حقوقی فعلی ایران نیز به تبعیت از فقه اسلامی که حرمت مال مسلم را هم‌تراز حرمت خون او می‌داند (القواعد الفقیه، ۲۳). ارتکاب سرقت به‌عنوان جرم شناخته شده و طی موارد گوناگونی برای آن مجازات تعیین شده است. به دلیل سهولت نسبی ارتکاب سرقت در مقایسه با جرائمی چون کلاهبرداری و محسوس بودن سود به‌دست‌آمده از آن، بخش فراوانی از جرائم ارتكابی در کشورهای مختلف به آن اختصاص دارد. امروزه در بیشتر کشورهای جهان به دلیل تنوع و گستردگی سرقت، مجازات متفاوتی نیز برای هر یک در نظر گرفته شده است.